

MỞ ĐẦU

Bài 1 THẾ GIỚI ĐỘNG VẬT ĐA DẠNG, PHONG PHÚ

■ Động vật sống ở khắp nơi trên hành tinh của chúng ta, kể cả ở Bắc Cực và Nam Cực. Chúng phân bố từ đỉnh Êveret cao hơn 8 000m đến vực sâu 11 000m dưới đáy đại dương. Cùng với thực vật, động vật góp phần làm nên sự bền vững và vẻ đẹp của tự nhiên.

I- ĐA DẠNG LOÀI VÀ PHONG PHÚ VỀ SỐ LƯỢNG CÁ THỂ

■ Qua vài tỉ năm tiến hoá, giới Động vật vô cùng đa dạng, phong phú với khoảng 1,5 triệu loài đã được phát hiện (hình 1.1, 2).

Bên cạnh những động vật đơn bào có kích thước hiển vi, còn có các động vật rất lớn như : trai tượng (vỏ dài 1,4m, nặng 250kg), voi châu Phi (nặng 4 tấn, cao 3m), cá voi xanh (nặng 150 tấn, dài 33m).

Hình 1.1. Một số loài chim vẹt khác nhau sống trên hành tinh của chúng ta (có tới 316 loài)

▼ Hãy nêu một vài ví dụ tương tự ở địa phương em để chứng minh sự đa dạng, phong phú của thế giới động vật như :

- Hãy kể tên các loài động vật được thu thập khi :

- + Kéo một mẻ lưới trên biển.
- + Tát một ao cá.
- + Đơm dõ qua một đêm ở đầm, hồ...

- Hãy kể tên các động vật tham gia vào “bản giao hưởng” thường cất lên suốt đêm hè trên cánh đồng quê nước ta.

■ Một số nhóm động vật còn phong phú về số lượng cá thể. Người ta đã gặp những đàn châu chấu bay di cư

như những đám mây. Ở vườn Quốc gia Cúc Phương, mùa hạ thường thấy những đàn bướm trắng hàng nghìn con bay dọc đường rừng dài hàng trăm mét. Hồng hạc là một loài chim quý, nhưng người dân ở Kenia còn gặp những đàn đông tới trên một triệu con tụ tập ở các hồ lớn ở vùng xích đạo châu Phi.

Một số động vật được con người thuần hoá thành *vật nuôi*. Từ khi được con người thuần dưỡng, chúng đã khác nhiều với tổ tiên hoang dại và biến đổi thành nhiều loại, đáp ứng các nhu cầu khác nhau của con người. Gà nuôi là một ví dụ : Tổ tiên là loài gà rừng nhỏ nhắn còn đang sống ở rừng nhiệt đới. Nhưng gà nuôi đã biến đổi rất nhiều về màu lông, về kích thước, về chiều cao..., khác xa với tổ tiên của chúng.

Hình 1.2. Dưới kính hiển vi, trong một giọt nước biển cũng thấy số loài đa dạng 1→5. Giáp xác nhỏ ; 6. Ấu trùng thân mềm ; 7,8. Động vật nguyên sinh ; 9,10. Tảo.

II - ĐA DẠNG VỀ MÔI TRƯỜNG SỐNG

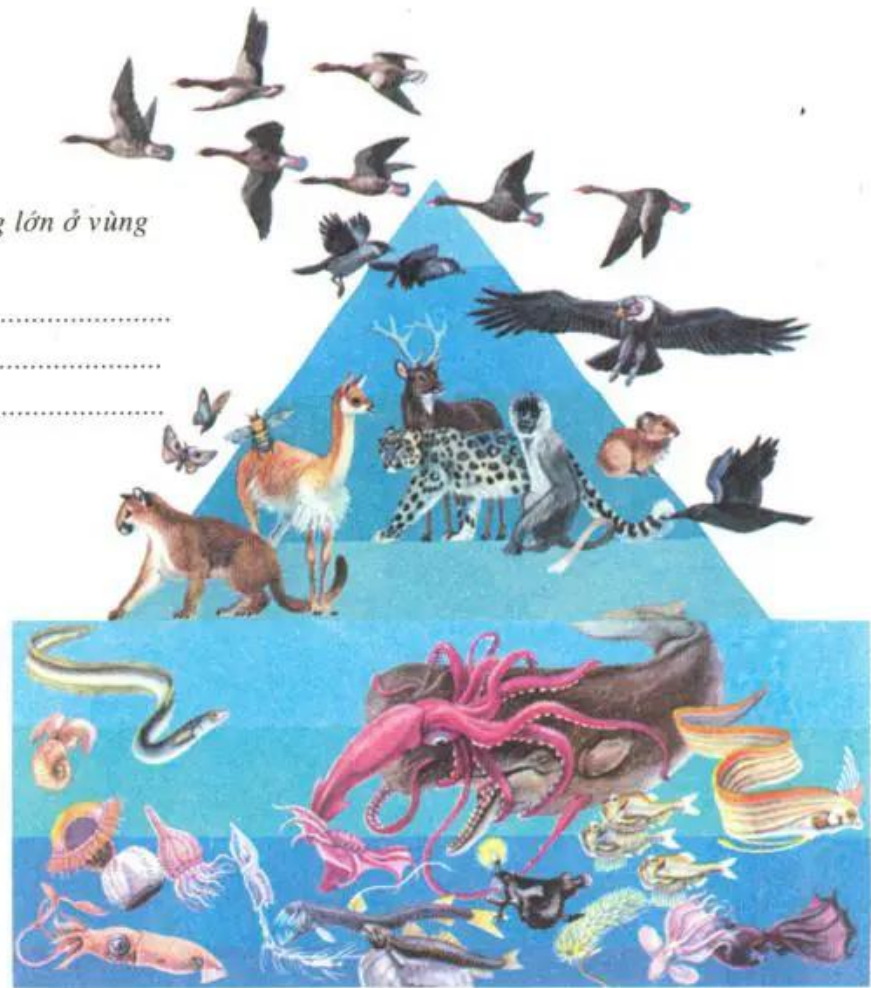
■ Các loài động vật sống ở nhiều môi trường khác nhau và thích nghi với những môi trường đó (hình 1.3, 4).

Hình 1.3. Nam Cực chỉ toàn băng tuyết nhưng chim cánh cụt vẫn sống và có tới 17 loài khác nhau. Mỗi con nặng khoảng 30 – 40kg, lông rậm, mỡ dày. Con cái đẻ từ 1 đến 2 trứng, ấp 65 ngày. Sau mỗi lần ấp, con cái giảm 40% khối lượng. Con mẹ tiếp tục ủ ấm cho con non. Chúng thường sống thành bầy, đông tới hàng nghìn con.

Hình 1.4. Ba môi trường lớn ở vùng nhiệt đới :

- Dưới nước có :
- Trên cạn có :
- Trên không có :

▼ Hãy dựa vào các hình trên, điền tên động vật(*) mà em biết vào chú thích ở dưới hình 1.4 và trả lời các câu hỏi sau :

- Đặc điểm nào giúp chim cánh cụt thích nghi được với khí hậu giá lạnh ở vùng cực ?
- Nguyên nhân nào khiến động vật vùng nhiệt đới đa dạng và phong phú hơn động vật vùng ôn đới và Nam Cực ?
- Động vật nước ta có đa dạng, phong phú không ? Vì sao ?

Thế giới động vật xung quanh chúng ta vô cùng đa dạng, phong phú. Chúng đa dạng về số loài, kích thước cơ thể, lối sống và môi trường sống. Nhờ sự thích nghi cao với điều kiện sống, động vật phân bố ở khắp các môi trường như : nước mặn, nước ngọt, nước lợ, trên cạn, trên không và ở ngay vùng cực băng giá quanh năm.

Câu hỏi ?

1. Hãy kể tên những động vật thường gặp ở địa phương em ? Chúng có đa dạng, phong phú không ?
2. Chúng ta phải làm gì để thế giới động vật mãi mãi đa dạng, phong phú ?

(*) Điền vào vở bài tập